

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 859

van **WIM VERHEYDEN**

datum: 11 februari 2022

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Druggebruik in het verkeer - Beteugeling

Uit een onderzoek van Vias Institute bij 6000 mensen blijkt dat jonge bestuurders almaar vaker onder invloed van drugs en lachgas achter het stuur kruipen. Acht procent van de bestuurders in ons land geeft toe minstens één keer per maand rond te rijden na het gebruik van drugs. Vooral bij de jonge bestuurders tussen 18 en 34 jaar zit het fenomeen in de lift. In twee jaar tijd is het percentage jonge bestuurders dat toegeeft maandelijks te rijden na druggebruik gestegen van 11 naar 19 procent, bijna één op de vijf dus, in die leeftijdscategorie. In twee op de drie gevallen combineren ze drugs met alcohol, wat het risico op ongevallen volgens Vias exponentieel vergroot.

Nog volgens Vias moet men de oorzaak van de stijging zoeken bij de coronapandemie wegens het feit dat het uitgaansleven de afgelopen jaren vrij beperkt was. Daardoor zijn sommige jongeren thuis meer drugs gaan gebruiken, voornamelijk cannabis. Cannabis blijft echter ook na gebruik nog enige tijd in het lichaam aanwezig en kan een impact hebben op de rijprestaties.

Uit het onderzoek blijkt dat het probleem groter is bij jonge mannen dan bij vrouwen. In Vlaanderen gaat het om 21 procent van de jonge mannelijke bestuurders die druggebruik achter het stuur maandelijks toegeeft, bij de vrouwen is dat zeven procent.

Het is zeer verontrustend dat uit het onderzoek blijkt dat almaar meer bestuurders drugs combineren met alcohol. Dat maakt uiteraard het ongevalsrisico alleen maar groter. De cijfers zijn confronterend: meer dan één op de drie bestuurders (35 procent) die drugs gebruikt, combineert dat met alcohol achter het stuur. Vorig jaar lag dat percentage nog op 25 procent.

Ook het gebruik van lachgas zit in de lift. Het gas veroorzaakt een korte roes en het beïnvloedt ook het rijgedrag. Het bezit van lachgas is niet strafbaar, maar rijden onder invloed natuurlijk wel. Het gebruik van lachgas is niet onschuldig en heeft een impact op de rijvaardigheid. In tegenstelling tot illegale drugs is lachgas niet opspoorbaar door de politie via een drugtest. Toch kan lachgas ernstige gevolgen hebben op de gezondheid voor degenen die het gebruiken. Dadelijk na inhalatie zal men kort een euforisch gevoel verkrijgen, eventueel in combinatie met effecten zoals duizeligheid, evenwichtsverlies en vertroebeld zicht. Dat heeft natuurlijk een impact op de rijvaardigheid.

Gezien de gevaren die lachgas met zich mee kan brengen, zowel voor de verkeersveiligheid als voor de gezondheid, stelt Vias voor om de regels voor lachgas te verstrengen. Het bezit en gebruik van lachgas is in verschillende gemeenten al verboden, maar nog toegestaan in andere. Het is logisch om al deze regels te harmoniseren en het bezit en gebruik overal

te verbieden, behalve voor professionele doeleinden. Vias wil dat er meer wordt ingezet op de bewustmaking van jongeren over het gebruik van drugs in het verkeer.

Exacte cijfers van verkeersongevallen waarbij lachgas in het spel was, zijn er niet omdat lachgas, zoals gezegd, niet opspoorbaar is via een drugtest. Volgens Vias zijn er het afgelopen jaar wel verschillende zware ongevallen geweest waarbij lachgas in de auto gevonden werd. Bij controles stelt de politie steeds vaker vast dat bestuurders grote flessen lachgas vervoeren in plaats van kleine ampullen.

1. Hoe wil de minister het drugprobleem in het verkeer aanpakken?
2. Overweegt de minister een initiatief te nemen naar de Vlaamse gemeenten om een verbod op het bezit en gebruik voor niet-professionele doeleinden van lachgas te verbieden en de regels daarrond te harmoniseren?
3. De federale minister van Justitie wil de pakkans op druggebruik in het verkeer vergroten door een veelvoud aan drugtesten ter beschikking te stellen van de politiezones.

Op welke wijze kan de minister vanuit het Vlaamse niveau voor ondersteuning zorgen bij beteugeling van druggebruik in het verkeer?

ANTWOORD

op vraag nr. 859 van 11 februari 2022

van **WIM VERHEYDEN**

1. We moeten hier een onderscheid maken tussen drugs in het verkeer die omschreven en verboden zijn volgens artikel 37bis van de Wegverkeerswet. In dit artikel staat duidelijk omschreven welke stoffen de rijvaardigheid beïnvloeden en dus gecontroleerd en gesanctioneerd kunnen worden. Het gaat hier om volgende producten:

- Delta-9-tetrahydrocannabinol (THC)
- Amfetamine
- Methyleendioxymethylamfetamine (MDMA)
- Morfine of 6-acetylmorfine
- Cocaïne of benzoylecgonine

Lachgas staat hoog op de radar bij de media maar valt niet onder één van deze in de Wegverkeerswet verboden producten. Het voornaamste probleem is dat lachgas op een verkeerde manier wordt gebruikt. Uit informatie verkregen via de VAD blijkt echter dat beschikbare cijfers voorlopig op laag gebruik wijzen in België. "Anders dan de beeldvorming die door recente mediaberichtgeving ontstaat, hebben voor zover bekend de meeste jongeren in Vlaanderen nog nooit lachgas gebruikt. Daarnaast is er een groep jongeren die wel af en toe lachgas gebruikt, maar daar geen wezenlijk schadelijke effecten van ondervindt" (presentatie door VAD op het Netwerk verkeerscoördinatoren, oktober 2021). VAD ontwikkelde een visietekst rond de aanpak van lachgas. Hierin maant VAD tot voorzichtigheid aan. Goedbedoelde acties zouden immers een omgekeerd effect kunnen hebben. Ze stellen dat "Een brede campagne over een product dat slechts door een minderheid gebruikt wordt, riskeert immers dit product te normaliseren".

Zoals u weet heb ik vorig jaar een nieuw verkeersveiligheidsplan voorgesteld. Dit omvat het beleidskader om de verkeersveiligheid in Vlaanderen te verhogen. De door u geciteerde cijfers en vaststellingen van het VIAS bevestigen de situatieschets in het verkeersveiligheidsplan.

Binnen de 37 maatregelen in het plan gaan er 4 concreet over drugs in het verkeer:

- We zullen gericht sensibiliseren (zie maatregel 10) om het bewustzijn over de gevaren van rijden onder invloed van drugs bij het brede publiek te verhogen, waarbij we ons ook richten op specifieke doelgroepen. We zullen inzetten op de uitwerking van goede voorbeelden waarbij we zullen samenwerken met festivals en clubs.
- We zullen daarnaast ook inzetten op educatie inzake de killers in het verkeer. Binnen de rijopleiding en het daaraan gekoppelde terugkommoment blijven we aandacht schenken aan rijden onder invloed (alcohol, drugs én medicatie). Ook buiten de rijopleiding grijpen we opportuniteiten aan om doorgewinterde bestuurders bewust te maken van de gevaren van alcohol, drugs en medicatie in het verkeer (maatregel 12).

- We vragen aan de federale overheid om de controles op rijden onder invloed van alcohol en drugs op te drijven, net als controles op afleiding achter het stuur en dit dan ook expliciet mee te nemen in het eigen federale verkeersveiligheidsplan dat in opmaak is, alsook in de Kadernota Integrale Veiligheid (Maatregel 28).

Ondertussen vertoont deze maatregel concrete linken met enkele maatregelen uit het nieuwe Federaal Plan voor Verkeersveiligheid 2021-2025, met name:

- o Voorzien van “doeltreffendere en meer gerichtere controles”, met controles op alle grote killers op de weg: snelheid, rijden onder invloed van alcohol en/of drugs, afgeleid rijden en niet dragen van de veiligheidsgordel.
 - Hierbij wordt ernaar gestreefd om elk jaar een derde van de weggebruikers op deze verschillende types van risicogedrag te controleren.
 - Daarnaast zal ook de capaciteit van de gewestelijke verwerkingscentra hiervoor worden versterkt.
 - o “Versterken van de strijd tegen rijden onder invloed”, via efficiëntere controles en versterken van de sancties.
- Om ons inzicht in de problematiek te verhogen zullen we tenslotte ook onderzoek naar de drugsproblematiek stimuleren (maatregel 36).

De volgende sensibiliseringscampagne start alvast in juli. We zullen opnieuw onder de noemer “Groot Gelijk dat je nuchter rijdt” communiceren. We willen zowel het grote publiek als specifieke doelgroepen aansporen om nooit onder invloed te rijden. Nuchter rijden krijgt daarbij een brede invulling: geen drugs, geen alcohol, geen andere psychoactieve substanties.

In onze campagnekalender stond oorspronkelijk een drugscampagne ingepland in de winterperiode. Hierbinnen gingen we onder andere nauw samenwerken met discotheken. Omwille van de corona pandemie en de maatregelen getroffen om deze onder controle te houden, hebben we onze campagne geannuleerd en deelelementen tijdelijk uitgesteld naar de zomer (juli). Voor we beslisten over te gaan tot uitstel werden nog 2 deelelementen gerealiseerd.

Zo koppelde de VSV in oktober de “Groot Gelijk dat je nuchter rijdt” campagne nog aan het feest “I want to dance again” van Studio Brussel. De VSV zorgde voor de 5 laatste tickets met taxi voor een groepje vrienden om naar het uitverkocht evenement te gaan. Onder het motto “Groot Gelijk dat je de taxi neemt” werden die vriendengroepen veilig thuisgebracht. Daarnaast was de campagne zichtbaar in de livestudio in de inkomhal van het Sportpaleis, “on air” en op de online kanalen van Studio Brussel.

Op 29 november had het VTM programma “Hoe zal ik het zeggen” aandacht voor de gevaren van alcohol in het verkeer. Een vrouw, die volgens vrienden, wel eens durft te rijden met teveel alcohol in het bloed werd in de gekende stijl van het programma aan de tand gevoeld, op de gevaren gewezen en gevraagd dit niet meer te doen. Zowel aan het begin als aan het einde van de aflevering was de boodschap “Groot Gelijk dat je nuchter rijdt” te zien en deze werd nog eens benadrukt door presentator Jens Dendoncker.

2. Een eenduidige regelgeving zorgt vooral voor duidelijkheid en uniformiteit. Zoals in bovenstaande vraag aangehaald behoort lachgas niet tot de stoffen die verboden zijn volgens de Wet betreffende de Politie op het Wegverkeer.

Als er dan gevraagd wordt naar een harmonisering van regelgeving heeft deze betrekking op andere regelgeving dan deze die te maken heeft met verkeersveiligheid. Dit behoort echter niet tot mijn bevoegdheid.

Bovendien kan niet zomaar alles binnen lokale regelgeving opgenomen worden. Hieraan zijn duidelijke voorwaarden verbonden met name het fenomeen mag niet strafbaar gesteld worden in een hogere regelgeving én er moet sprake zijn van openbare overlast. Bezit op zich van lachgas kan niet verboden worden aangezien het geen verboden product betreft. Hierdoor kan het ook niet door middel van gemeentelijke administratieve sancties aangepakt worden. Wat wel kan opgenomen worden is wanneer het product oneigenlijk gebruikt wordt om een roeseffect te verkrijgen in combinatie met openbare overlast.

Wanneer het product gebruikt wordt in het verkeer is er mogelijkheid tot strafbaarstelling via artikel 35 Wegverkeerswet (*openbare dronkenschap of soortgelijke toestand. Sanctie: geldboete én een verval van het recht tot sturen*) en het artikel 8.3 van het Verkeersreglement (*elke bestuurder moet in staat zijn te sturen, en de vereiste en de vereiste lichaamsgeschiktheid en de nodige kennis en rijvaardigheid bezitten. Hij moet steeds in staat zijn alle nodige rijbewegingen uit te voeren en voortdurend zijn voertuig of zijn dieren goed in de hand hebben. Sanctie: inbreuk 2de graad*). Voor wat betreft het gebruik in het verkeer is er dus hogere regelgeving aanwezig en kan dit niet via gemeentelijke administratieve sancties afgehandeld worden.

Voor wat betreft het feit van vervoer tot grote flessen lachgas kan politie zich beroepen op de ADR-regelgeving. Ook hier is dus sprake van hogere regelgeving die controlerende instanties moeten volgen.

Voor die zaken waarvoor men dan wel nog gemeentelijke administratieve sancties kan hanteren, behoort dit tot de lokale autonomie.

3. Hiervoor refereer ik in eerste instantie terug naar het antwoord dat ik gegeven op uw eerste vraag. Daarnaast blijf ik de controleacties versterken door deze te ondersteunen met campagnes/communicatie- en sensibiliseringsmateriaal. Politiediensten kunnen hiervoor terecht op de beveiligde website van het netwerk verkeerscoördinatoren. Op deze website vinden ze communicatiemateriaal dat ze vrij kunnen downloaden en gebruiken om hun controleacties kracht bij te zetten.